

H.R.B. 89.01. D
21.03.1989

ADVIES OVER DE AANBEVELING INZAKE
DE CONTROLE VAN HET JAARVERSLAG

1. Inleiding

- (1) De verplichtingen van de commissaris-revisor in verband met het jaarverslag zijn opgesomd in art. 65 ten 4° Venn.W.
In tegenstelling tot de certificering van de jaarrekening (art. 65 ten 3° Venn. W.) die eist dat de revisor zich uitsprekt over het klaar en getrouw beeld van de onderneming, eist de wet enkel dat de revisor vaststelt of het jaarverslag de door de wet vereiste inlichtingen bevat en de inhoud overeenstemming is met de jaarrekeningen. Nochtans eist de vennootschapswet dat het jaarverslag zelf een getrouw overzicht geeft van de gang van zaken en de positie van de vennootschap. Het komt de Hoge Raad voor dat art. 64 ter vermeld in de aanbeveling voor het I.B.R. niet ter zake is voor de controle op het jaarverslag.
- (2) Zoals de aanbeveling duidelijk aangeeft slaan de voornaamste moeilijkheden van de controleopdracht enerzijds op het afbakenen van het jaarverslag en anderzijds op de controle van de verschillende punten. In dit verband meent de Hoge Raad dat in 1.3. a) van de Nederlandse tekst beter zou gesproken worden over jaarverslag i.p.v. controleverslag.
- (3) De Hoge Raad stemt in met het standpunt van het I.B.R. dat de controle niet alleen slaat op de volledigheid van het jaarverslag en zijn overeenstemming met de jaarrekeningen, maar dat de controle tevens moet nagaan of het jaarverslag geen algemene misleidende indruk wekt.

2. Identificering van het jaarverslag

- (4) De Hoge Raad sluit zich volledig aan bij de bemerkingen van het I.B.R. inzake de moeilijkheden die rijzen bij de identificering van het jaarverslag. De ondernemingen

hebben natuurlijk het recht om het even welke informatie te spreiden, maar het jaarverslag zou als publicatie duidelijk herkenbaar moeten zijn en geen andere informatie bevatten dan deze die de wet vereist, zoniet dreigt het gevaar dat betekenisvolle informatie verdronken wordt in onbenullige of misleidende informatie.

3. Inhoud van het jaarverslag

- (5) Achtereenvolgens behandelt de aanbeveling van het I.B.R. de verschillende elementen die deel uitmaken van het jaarverslag : (1) commentaar bij de jaarrekening, (2) gebeurtenissen na balansdatum, (3) vooruitzichten, (4) onderzoek en ontwikkeling, (5) kapitaalsverhoging, (6) verkrijging van eigen aandelen en (7) vermeldingen eigen aan de commissaris-revisor. Het zou wenselijk zijn dat de aanbeveling een duidelijker onderscheid zou maken tussen enerzijds de beschrijving van de meest voorkomende vermeldingen in de jaarverslagen en anderzijds de controlewerkzaamheden en andere opdrachten die de bedrijfsrevisor t.a.v. die elementen moet uitoefenen, zoals het pleiten voor een duidelijke en terzake dienende informatie (2.2. alinea 1), het vaststellen van de verantwoordelijkheid inzake het vermelden van vooruitzichten (2.4. alinea 2), het vermelden van de bezoldiging van de bedrijfsrevisor (2.8. alinea 2).
- (6) Ten einde tot betere en meer betrouwbare informatie te komen zou in het document dat door de onderneming wordt verspreid een duidelijk onderscheid moeten worden gemaakt tussen enerzijds de jaarrekeningen en het jaarverslag als commentaar op de jaarrekening met de inlichtingen die door de vennootschapswet worden vereist en anderzijds andere vermeldingen die de onderneming in hetzelfde document wenst bekend te maken maar die niet wettelijk zijn voorgeschreven.

4. Controleopdracht van de bedrijfsrevisor

- (7) Wanneer de revisor met een niet gesplitst verslag te maken heeft, bestaat de oplossing er niet in zo maar over het gehele document uitspraak te doen, maar wel de elementen waarover de wet een jaarverslag vereist als zodanig in het geheel van het document te identificeren en daarop de controle uit te oefenen. Wanneer het niet mogelijk is een of meer elementen te identificeren waarover de wet een rapportering in het jaarverslag voorschrijft moet de bedrijfsrevisor dit in zijn verslag vermelden.

- (8) T.a.v. deze elementen van het document die geen betrekking hebben op de gegevens in het jaarverslag die door art. 77 van de vennootschapswet worden vereist, moet de revisor niet de overeenstemming met de jaarrekeningen controleren, maar wel nagaan of ze geen algemeen misleidend beeld geven van de gang van zaken in de onderneming.

5. Overeenstemming tussen jaarrekening en jaarverslag

- (9) Met betrekking tot de overeenstemming tussen de commentaar in het jaarverslag op de jaarrekeningen en het beeld dat het jaarverslag geeft van de reële financiële positie van de onderneming kan de Hoge Raad instemmen met het criterium voorgesteld door het I.B.R. dat er ten aanzien van het globale beeld dat men krijgt van de onderneming geen betekenisvolle afwijking mag zijn tussen het jaarverslag en de jaarrekening.
- (10) Wat de cijfers betreft die in de commentaar van het jaarverslag worden gebruikt moet, voor zover deze cijfers uit de jaarrekeningen worden afgeleid, er evenwel absolute overeenstemming zijn. Iedere discrepantie, hoe klein ook (behoudens afrondingen) moet gesignaleerd worden. Dit geldt niet alleen voor de tabellen vermeld in 3.5. van de aanbeveling maar voor alle cijfers die afkomstig zijn uit de jaarrekeningen, ook deze die betrekking hebben op gegevens die op grond van art. 77 Ven. W. niet verplicht moeten worden opgenomen in het jaarverslag.

6. Globale beoordeling van het jaarverslag

- (11) De Hoge Raad begrijpt het criterium "geen misleidende algemene indruk" dat door het I.B.R. wordt voorgesteld als volgt : het is een negatief criterium dat minder streng is dan een volledig en getrouw beeld dat t.a.v. de jaarrekeningen en de financiële en economische informatie wordt gebruikt. Het houdt in dat er eventueel onvolledigheden of onnauwkeurigheden zijn die niet in overeenstemming zijn met een volledig en getrouw beeld, zonder nochtans in het algemeen een misleidende indruk te wekken.
- (12) Het feit of de misleidende informatie met of zonder misleidend opzet door de directie van de onderneming werd meegedeeld is niet relevant voor het optreden van de bedrijfsrevisor. In beide gevallen moet de informatie rechtgezet worden. De bedrijfsrevisor dient eerst de directie op de fout wijzen en om een rechtzetting te

verzoeken binnen een termijn die hij vaststelt. Blijft een rechtzetting achterwege, dan moet dit vermeld worden in het verslag van de revisor.

- (13) De Hoge Raad kan instemmen met de opvatting van het I.B.R. dat de beoordeling van het jaarverslag door de bedrijfsrevisor geen deel uitmaakt van de certificering van de jaarrekening en dat bijgevolg de bemerkingen die de commissaris-revisor maakt t.a.v. het jaarverslag niet gelijk te stellen zijn met een voorbehoud in de certificering van de jaarrekening.

Dit dient op de volgende wijze begrepen te worden dat de certificering van de jaarrekening betrekking heeft op het klaar en getrouw beeld dat de jaarrekening geeft van de onderneming, terwijl de commentaar op het jaarverslag enkel de volledigheid, de overeenstemming met de jaarrekening en het niet misleidend karakter beoordeelt. Het is bijgevolg mogelijk dat de jaarrekening zonder voorbehoud wordt gecertificeerd, maar dat er toch bemerkingen worden gemaakt t.a.v. het jaarverslag.

Het omgekeerde : voorbehoud in de certificering van de jaarrekeningen, en geen bemerkingen t.a.v. het jaarverslag is theoretisch eveneens mogelijk. In de praktijk zal het jaarverslag dat steunt op deficiente jaarrekeningen vaak (maar niet noodzakelijk altijd) ook een misleidend beeld van de onderneming ophangen.

7. Nummering

- (14) Tenslotte moet worden opgemerkt dat het wenselijk zou zijn om de nummering van de Nederlandse en de Franse in overeenstemming te brengen.